

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA

POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

EL MÓN XINÈS L'OEST DE LA XINA

La Xina Occidental és un altre assumpte. Ara és part de la Xina, però no ho va ser durant **la major part de la seva història**. L'única excepció, com hem vist a les lliçons anteriors, era el corredor de Gansu, una franja de terreny de loess que unia la Xina Oriental amb les **terres de l'Àsia Central i per on s'entreteixia la ruta de la seda**. L'element dominant en **aquesta part de l'Àsia Central** és el nus de Pamir, un altiplà extremament elevat, amb una altitud de 5.000 metres, **que és veritablement el sostre del món**. Des d'aquí s'origina una sèrie de grans serralades que tracen els grans **centres culturals de l'Àsia**. L'Hindu Kush, **que correspon a grans trets amb l'actual Afganistan, té una llarga història de transmissió cultural** i va ser per un temps la terra on va produir-se un dels més fascinants intercanvis entre cultures. Va ser aquí on la barreja de les cultures grega i índia va originar **l'extraordinari art budista de Gandhara**. El Karakoram i l'Himàlaia són les barreres més altes de la terra, però els pelegrins budistes i els venedors ambulants indis les van travessar **durant mil·lennis**. **Entre les muntanyes de l'Himàlaia i del Kunlun es troba el Tibet**, un gran altiplà **d'entre 4.000 i 5.000 metres d'altitud, i és llar d'una branca del budisme**, el tantrisme, que esdevindria molt influent a la Xina dels Yuan, dels Ming i dels Qin. Més al nord, entre les serralades del Kunlun i del Tian Shan, ambdues amb cims de fins a 5.000 metres, es troba el Takla Makan, el desert més dur del món, algunes parts del qual es troben a sota del nivell del mar. Aquest desert és una terra estèril, i aquells qui el creuaven, com ara el pelegrí budista xinès Xuanzhang al segle VII i Marco Polo al segle XIII, **n'han deixat descripcions sorprenents dels sorolls aterridors causats pel xiulet dels vents i el despeniment de roques**. Però al peu de les muntanyes del Tian Shan i del **Kunlun abunda l'aigua, i aquesta alimenta files d'oasis que connecten el Pamir amb el corredor de Gansu, i també les rutes del nord amb les del sud**. Va ser a través d'aquestes rutes i al corredor de Gansu que el budisme va arribar a la Xina. Les praderies fèrtils que **s'estenen entre el Tian Shan i l'Altai han garantit un contacte constant entre Pèrsia i la Xina**. Així, finalment, el Pamir, en comptes de ser una barrera, ha sigut al llarg de la història el **major centre de contacte del món, un autèntic punt d'inflexió que al llarg de mil·lennis ha connectat tres de les grans civilitzacions del món: la persa, l'índia i la xinesa**.

Corrents culturals, pelegrins i mercaders podien creuar el Pamir i les terribles serralades **que s'hi originaven**; però els exèrcits, **no**. Els impressionants murs de l'Àsia Central van

detenir l'avanç de moltes onades d'expansió poderoses que provenien del Mediterrani i de l'Orient Mitjà.

Van marcar els límits de l'imperi Aquemènida persa i el màxim punt on va arribar el seu conqueridor, Alexandre el Gran. També va ser als cims de l'Àsia Central on les últimes onades de l'islam es van esvaïr.